

Ilmastopolitiikan pyöreä pöytä

7. kokous

Aihe: Maankäyttösektori; päästövähennykset ja nielut

Aika: to 11.3.2021 klo 10.30-12.00

Paikka: Säätytalo, Helsinki /virtuaalokokous

Tausta

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelman mukaisesti maankäyttösektori kytketään tällä hallituskaudella entistä tiiviimmin osaksi kansallisen ilmasto- ja energiapolitiikan suunnittelua ja toimeenpanoa. Maankäyttösektori ja hiilinielujen vahvistamista koskeva tavoite sisällytetään ilmastolakiin ja osaksi ilmastolain raportointia. Hallitus laatii kokonaisvaltaisen maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman ja valmistelee toimenpiteitä, joilla päästöjä vähennetään ja nieluja vahvistetaan lyhyellä ja pitkällä aikavälillä.

Maa- ja metsätalousministeriön johdolla on käynnistetty **maankäyttösektorin ilmastotoimenpidekokonaisuus** "Nappaa hiilestä kiinni" sekä siihen liittyvät toimenpiteet. Toimeenpano on lähtenyt liikkeelle sisältäen mm. Metsähallituksen omistajapoliittisten linjausten uudistamisen, tuhkalannoituksen lisäämisen, lain joutoalueiden metsittämisestä, tutkimus- ja innovaatio-ohjelman, tietohjelman sekä suuren joukon erilaisia selvitys- ja kehittämishankkeita. Hallitusohjelman mukaisesti toimenpiteisiin kuuluvat mm.

- Metsien hoidosta, kasvukyvystä ja terveydestä huolehtiminen
- Metsityksen edistäminen
- Metsäkadon vähentäminen
- Keinot soiden ja turvemaiden päästöjen vähentämiseen
- Suometsien ilmastokestävä hoito
- Maatalousmaan päästöjen vähentäminen ja hiilensidonnan vahvistaminen

MMM:n johdolla valmistellaan tänä vuonna **maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma**, josta tulee osa uuden ilmastolain mukaista suunnittelujärjestelmää. Ilmastosuunnitelma tulee sisältämään maankäyttösektorin ilmastotavoitteen saavuttamiseksi tarvittavat toimenpiteet, niiden toteuttamissuunnitelman sekä suunnitelman siitä, miten toimenpiteitä ja niiden vaikutuksia seurataan. Vuosaaren ilmastokokouksen linjausten mukaisesti hallitusohjelman mukaisilla maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteillä saavutetaan vähintään 3 MtonCO₂-ekv vastaava ilmastovaikutus vuoteen 2035. Ehdotuksen maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmaksi on määrä valmistua vuoden 2021 loppuun mennessä.

Suunnitelma laaditaan johdonmukaiseksi keskipitkän ilmastosuunnitelman Kaisun sekä ilmasto- ja energiastrategian kanssa huomioiden myös jo tehty ilmastotiekarttatyö. Suunnitelman toimeenpanoa sovitetaan yhteen kansallisen [CAP-suunnitelman](#), [Kansallisen metsästrategian](#) sekä [Ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelman](#) kanssa.

Lisäksi ilmastosuunnitelmassa tarkastellaan toimenpiteiden kustannustehokkuutta ja hyväksyttävyyttä sekä suunnitelman sosiaalisia ja taloudellisia vaikutuksia. Päästövähennystoimissa tulee

hallitusohjelman mukaan pyrkiä sosiaaliseen ja alueelliseen oikeudenmukaisuuteen, ja nämä näkökulmat on tärkeä tuoda myös maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman osaksi. Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma on tarkoitus laatia vuorovaikutteisesti mm. järjestämällä useita kuulemis- ja osallistamistilaisuuksia.

Taustaselvitykset

Luonnonvarakeskuksen [maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteet \(ILMAVA\) –hankkeessa](#) tehtiin ennakoarvio maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteiden vaikutuksista ja päästövähennysmahdollisuuksista. Esiselvityksessä koostetaan yhteen tieto maankäyttösektorin mahdollisuuksista vahvistaa hiilinieluja, ylläpitää hiilivarastoja ja vähentää kasvihuonekaasupäästöjä. Hankkeen tulosten mukaan päästövähennysten toteuttaminen edellyttää maankäyttösektorin ohjauskeinojen tarkastelua. Lisäksi tarvitaan investointeja päästöjä vähentäviin ja nieluja lisääviin toimenpiteisiin maa- ja metsätaloudessa. Hankkeessa ei kuitenkaan arvioitu toimenpiteiden kustannuksia, hyväksyttävyyttä tai toteuttamiskelpoisuutta.

ILMAVA –hankkeen tulosten mukaan merkittävimmät ja nopeimmat päästövähennykset maankäyttösektorilla olisi saavutettavissa muuttamalla turvepeltojen viljelykäytäntöjä ja hillitsemällä metsäkatoa. Mikäli vuosittainen metsäkatoala (metsän muuttuminen muuhun maankäyttöön) pystyttäisiin puolittamaan, voitaisiin saavuttaa 0,68 Mt CO₂ ekv. suuruinen päästövähennys. Ottamalla käytäntöön viljelykäytäntöjä, joilla estetään turpeen hajoamista turvepelloilla, voidaan saavuttaa 0,9 Mt CO₂ ekv. vuotuinen päästövähennys. Myös suometsissä tulisi edistää hoitoa/käytäntöjä, kuten jatkuvapeitteistä metsätaloutta, joilla pyritään estämään turpeen hajoaminen maaperässä.

Perustan ilmastosuunnitelman valmistelulle luovat Hiilestä kiinni -toimenpiteet. Tuoreimpina toimina ovat mm. rahoitushaku käytännönläheisille tutkimustietoa ja hyviä toimintamalleja käytäntöön vieville kehittämishankkeille (haku aika 25.1.-28.2.). Laajassa sidosryhmäyhteistyössä laadittu [maankäyttösektorin tieto-ohjelma](#) sisältää toimenpide-ehdotukset maankäyttösektorin tietoaineistojen hankkimiseksi, niiden käytön kehittämiseksi ja tehokkaaksi hyödyntämiseksi. [Tutkimus- ja innovaatio-ohjelman](#) tavoitteena on tuottaa toimintaympäristön muutoksia ennakoivaa tietoa sekä ratkaisuehdotuksia, joilla maa- ja metsätaloutta ja muuta maankäyttöä saadaan sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä suunnattua ilmastokestävämmäksi. Hankkeet käynnistyvät maaliskuussa.

Kansallisen metsästrategian ja CAP-suunnitelman lisäksi muita maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman kannalta keskeisiä kansallisia ohjelmia ja strategioita ovat:

[biotalousstrategia](#)
[kiertotalousohjelma](#)
[biodiversiteettistrategia](#)
[ilmastoruokaohjelma](#)

Osana EU:n ilmastopoliittisen kehyksen uudistamista kohti kiristyvää 2030 tavoitetta ja 2050 hiilineutraaliutta tarkastellaan myös maankäyttösektorin ja nielujen roolia sekä näitä koskevan ns. LULUCF-asetuksen uudistamista. Komission ehdotusta asetuksen uudistamisesta odotetaan kesäkuussa 2021.

Kysymyksiä keskusteltavaksi:

- Mitkä ovat parhaimmat keinot vähentää päästöjä ja kasvattaa hiilinieluja maankäyttösektorilla lyhyellä ja pitkällä aikavälillä? Millaisia ohjauskeinoja tarvitaan?
- Miten oikeudenmukaisuuden näkökulma sisällytetään maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman valmisteluun?